

Bu sayfa Őu linkten yazdırılmıŐtır: [<http://www.risaleonline.com/soru-cevap/kader-ve-tercih-bila-mureccih>]

[Risale-i Nur Mütalaası](#)

Soru

Kader ve Tercih Bilâ Müreccih

Tercih bila müreccih ne demektir? Bunun kaderle ne alakası var?

Cevap

İnsan iradesinin hür olması kaderle doğrudan alakalı bir meseledir. Kadere iman düşüncesi bizi cebir (cüzî irademizi inkâr) düşüncesine götürmemelidir. Kader var ama, biz de hür irademizle tercih ediyoruz. Yani kadere inanmamız gerektiği gibi, hür bir irade sahibi olduğumuza da inanmamız şarttır.

Kader Risalesi'ndeki geçtiği yer açısından orada neden girmiş dersenez?

Biz şöyle anlıyoruz:Hemen öncesinde anlatılan "bir şeyin ortaya çıkması için illet-i tâtme, yani Allah'ın dilemesi ve yaratması şarttır" mevzusu Őu suali gerektirmiŐtır: "Öyleyse bizim irademizi ortaya çıkaran da Allah'dır. Öyleyse biz niye mes'ul olalım?" Buna önceki bahiste, "irademiz itibârî bir varlıktır. İtibârî bir varlık için Allah'ın yaratması gerekmez. İrademiz de yaratılmış değildir" manasına gelecek bir cevap verilmiştir.

Bu sefer şöyle bir soru akla gelmiŐtir: "Bir şey onu yaratan olmadan nasıl ortaya çıkabilir?" Kelam ilminde "tercih bila müreccih" bir kaidedir. Buna göre bir şeyin varlığı ve yokluğu eşit iken eğer varlığa çıktı ise yani var oldu ise, onu yokluktan varlığa çıkaran bir müreccih(tercih edici zat) olması lazımdır. O da her şeyin yaratıcısı Allah'tır. EŐyanın kendi kendini tercih edip yaratması mümkün değildir. İlla ki, eŐyanın cinsinden olmayan Varlığı zaruri olup yokluğu düşünölemeyen, varlık için başkasına muhtaç olmayan biri tarafından tercih edilip yaratılması gerekir. Bundan dolayı müreccihsiz tercih muhaldir denilmiŐtir. Fakat bu kaide yaratılmışlar için yani sabit emirlerde geçerli bir kuraldır.

İtibari emirler için geçerli değildir. Yani itibari emirlerde tercih bila müreccih caizdir. Çünkü itibari emirler yaratılmamış olduğu için illet-i tamme istemez. İlet-i tamme istemediği için de istediği tercihi yapabilir. Mesela aynı vasıf ve özellikteki iki kalemden birini tercih edebiliriz. İtibari emirlerde de tercih bila müreccih muhal olsa idi, biz o iki kalemden birini tercih edemeyecektik. İnsan birbirinden üstün yönü olan iki şeyden üstün olanı tercih edebilir. Aynı vasıf ve özellikteki iki şeyden birini yani birbirinden üstün yönü olmayan iki şeyden birini tercih edebilir. Hatta biri diğerine nibetle daha üstün olanı değil; üstün olmayanı da tercih edebilir. Çünkü insanın cüz-i ihtiyarının vücud-u haricisi yoktur. Yani yaratılmamıştır. Yani emr-i itibaridir. Bundan dolayı da tercihini istediği gibi yapar. bu noktada asıl olan insanın iradesidir.

Kader risalesinde tercih bila müreccih kaidesinin sabit emirlerde muhal, itibari emirlerde caiz olduğunu bilmeyenlere cevap verilmiştir.

-